

תפ"ח 37976/06/13 - מדינת ישראל נגד מוסייה קאסאי

בית המשפט המחוזי בירושלים

תפ"ח 37976-06-13

בפני כבוד השופט הבכיר, צבי סגל - אב"ד, והשופטים בן-ציון גרינברגר וארנון דראל

מדינת ישראל

ע"י ב"כ עו"ד אורי קורב

מפרקליטות מחוז ירושלים (פלילי)

-נגד-

מוסייה קאסאי (אזרח אריתראה)

ע"י ב"כ עו"ד מיכאל עירוני, עו"ד מיכאל הדנה

מטעם הסנגוריה הציבורית

הכרעת-דין

השופט צבי סגל - אב"ד:

כתב האישום

1. הנאשם הינו אזרח אריתראי השוהה בישראל משנת 2008 במעמד של פליט. על פי האמור בעובדות כתב האישום, בין הנאשם לבין הגב' מסקרם צגאו ז"ל (להלן: "המנוחה"), אזרחית ישראלית, התנהל קרוב לשנתיים, ועד

לחודש אפריל 2013 לערך, קשר זוגי, והשניים אף התגוררו פרק זמן בצוותא בדירת המנוחה בירושלים.

במהלך תקופה זו התגלעו מריבות בין השניים, בין היתר, על רקע גילוי קנאה מצד הנאשם כלפי המנוחה. על רקע זה נפרדו השניים, ביוזמת המנוחה. לאחר הפרידה, הנאשם נהג להתקשר אל המנוחה, לקללה ולהטרידה ואף עקב אחריה ותצפת על דירתה.

ביום 1.5.13, בסמוך לשעה 03:00 לפנות בוקר, תצפת הנאשם אל עבר דירת המנוחה והבחין באחד מידידיה היוצא מדירתה. למחרת בצהריים התקשר הנאשם לחברתה של המנוחה, הגב' הארגווא אנדלה, וגידף באוזניה את המנוחה בכנותו אותה: "שרמוטה". בחלוף מספר דקות הגיעה למקום המנוחה, ובין השניים פרץ ויכוח, במהלכו גידפו האחד את השנייה. במהלך אותו ויכוח הודיע הנאשם למנוחה כי הוא עוקב אחריה ואף איים עליה שהוא עוד "יראה לה מה זה".

בלילה שבין 6.6.13 ל-7.6.13 שהתה המנוחה בדירתה ביחד עם חברתה, הגב' זנבש טזרה. בשעה 2:30 לפנות בוקר פתחה המנוחה את דלת דירתה על מנת לאוורר מעט את הדירה, או אז אמרה לחברתה, הגב' טזרה, כי היא סבורה שהבחינה בדמותו של הנאשם מחוץ לדירה. גב' טזרה ניסתה לסגור את הדלת. או אז, הגיח לפתע הנאשם, דחף עצמו בכוח פנימה אל תוך דירת המנוחה, נעל את דלת הכניסה במפתח, סגר את חלון הדירה ושאל את המנוחה וטזרה היכן נמצאים מכשירי הטלפון הסלולרי שלהן. המנוחה ביקשה מהנאשם לצאת מהדירה, אולם הלה, בתגובה, הטיח כלפיה שהיא "שרמוטה", שבכוונתו להרוג אותה ואת עצמו, וכי זהו למעשה יומה האחרון. בסמוך לאחר מכן, שלף הנאשם ממכנסיו סכין מטבח שאורך להבה כ-15 ס"מ, בה הצטייד מראש, והחל לדקור את המנוחה פעמים רבות בפלג גופה העליון, בכוונה להמיתה, תוך שהוא מגדפה. בשלב מסוים שלף הנאשם סכין נוספת, קפיצית, ודקר גם באמצעותה את המנוחה דקירות מרובות בגבה. גב' טזרה ניסתה ככל יכולתה להפסיק את מעשיו של הנאשם, אולם הלה דחפה, תוך שהוא אומר לה כי לא בא להרגה, אך אם לא תחדל מלהפריע לו הוא יאלץ לעשות זאת. לאחר שהמנוחה התמוטטה, פתח הנאשם את דלת הדירה ונמלט.

בסריקות שערכה המשטרה בסמוך לאחר מכן, נמצא הנאשם כשהוא מסתתר בין מכוניות בסמוך לדירה, כשעל גופו ובגדיו סימני דם וכן אחד הסכינים ששימש אותו לדקירת המנוחה, זאת בסמוך לאחר שניסה להתאבד באמצעות שתיית חומר לניקוי אסלות. כתוצאה ממעשי הנאשם נפטרה המנוחה.

תשובת הנאשם לכתב האישום וגדר המחלוקת

2. בראשיתמשפטו כפר הנאשם כפירה כללית בכתב האישום, מה שהצריך שמיעת עדים במגוון נושאים. עם זאת, במסגרת סיכומיו הודיע ב"כ הנאשם כי יריעת המחלוקת צומצמה בפועל לשני נושאים בלבד, הקשורים זה בזה: הראשון, אי-גיבוש היסוד הנפשי המיוחד הנדרש בעבירת רצח, זאת בשל מצב של שכרות חלקית בו היה נתון הנאשם עובר לביצוע המעשים; והשני, קיומם של מחדלי חקירה בתיק ביחס לבחינת היסוד הנפשי של הנאשם בעת ביצוע המעשים ולטענת השכרות.

משכך, התייתר הצורך לדון בעדותם של רבים מהעדים שהופיעו לפנינו, ולהלן אסקור ואתמקד אך ורק באותן ראיות הרלוונטיות להכרעה בנושאים שנותרו במחלוקת.

מבט-על על הראיות

3. מטעם המאשימה העידה בעדות מוקדמת גב' **זנבש טזרה**, עדת הראייה. כמו כן העידו העדים הבאים: מר **יעקב אבו-עזיז**, שכנה של המנוחה; גב' **אריאל אברהמס**, שכנתה של המנוחה; גב' **הארגווא אנדלה**, חברתה של המנוחה; מר **טסטה ראדה**, מכרם המשותף של המנוחה והנאשם; מר **סלומון סימון**, ידיד המנוחה; מר **אזנך טבבה**, מכרם המשותף של השניים; מר **סלומון סגינה**, מתורגמן מטיגרית לעברית שעבד עם חוקרי המשטרה בתיק; סמ"ש **יחזקאל מוזס**, סמ"ש **מרדכי רוטנר**, סמ"ר **ארגמן כהן גבורה** וסמ"ר **מור נחום**, שוטרים שביצעו פעולות חקירה בתיק; רס"מ **חיים אזולאי** ורס"מ **אריק זרביב**, השוטרים ביחידת האופנועים שאיתרו ועצרו את הנאשם; מר **נפתלי גרוס**, נהג אמבולנס שהגיע למקום האירוע; רס"ר **אודי הללי**, החוקר שגבה את הודעתה של עדת הראייה גב' זנבש; ופקד **אייל העברי**, ראש צוות החקירה בתיק.

כן הוגשו המוצגים הבאים: דו"חות על פעולות חקירה שונות בתיק (ת/1 - ת/2, ת/4, ת/6 - ת/7א, ת/10 - ת/13, ת/15 - ת/21, ת/31 - ת/36); הודעות שנגבו משוטרים שהגיעו למקום האירוע (ת/3, ת/5); צילומים מזירת האירוע (ת/14 - ת/14א); מסמכים מהמכון לרפואה משפטית (ת/22 - ת/22א); חוות דעת מומחה לנושא DNA (ת/23); דו"ח רפואי ותעודת פטירה של המנוחה (ת/24 - ת/25); חוות דעת פתולוגית (ת/26); סיכום אשפוז הנאשם (ת/27); חוות דעת מומחה רפואי שבדק הנאשם (ת/28); הודעת גב' **אראל אברהמס** (ת/29); תמונת הצבעת העד **מר סלומון** (ת/30); הודעת הנאשם מיום 12.6.13, הקלטתה ותמלולה (ת/37 - ת/37ב); הודעת הנאשם מיום 18.6.13, הקלטתה ותמלולה (ת/38 - ת/38ב); דיסק תמונת עדת הראייה מהזירה (ת/39); הודעת העד **נפתלי גרוס** (ת/40); תמונות הנאשם (ת/41 - ת/42); דו"חות תחקור הנאשם (ת/43 - ת/45); סכין מטבח שנתפסה בזירה (ת/46); ודיסק ותמלול תחקור הנאשם (ת/47 - ת/47א).

מטעם ההגנה העידו הנאשם, העד קסאיי ברהה, והעד וולדי טספיי. לא הוגשו מוצגים מטעם ההגנה.

אעבור, איפוא, לסקירת אותן ראיות בעלות השלכה על הנושאים שנותרו במחלוקת.

פרשת המאשימה

גב' זנבש טזרה בעדות מוקדמת:

4. העדה הינה אזרחית ארה"ב שהתגוררה בארץ בטרם היגרה לארה"ב. העדה הכירה את המנוחה עת הגיעה לראשונה לירושלים ובין השתיים נרקמו יחסי חברות. בביקורה האחרון בישראל התארח העדה בבית המנוחה לתקופות קצרות של מספר ימים בכל פעם. ביום רביעי שלפני הירצחה של המנוחה, הגיעה העדה להתארח בביתה ונתרה שם לישון אצלה (עמ' 6-7).

לאחר שהמנוחה והנאשם נפרדו, פגשה העדה את השניים בבית המנוחה, כשלושה שבועות טרם אירוע הרצח. העדה שאלה את הנאשם מה מתרחש בינו לבין המנוחה, והסבירה לו כי המנוחה אינה מעוניינת לשמור עמו על קשר אינטימי. בתגובה, קם הנאשם והלך, ובשל כך סברה שהיא פגעה ברגשותיו. או אז, התקשרה אל הנאשם וביקשה להרגיעו, אך הנאשם השיב לה שהוא יודע היטב מה עליו לעשות (עמ' 8-9 לפרוט').

זמן מה לאחר מכן התקשרה המנוחה אל העדה וסיפרה לה שהנאשם עוקב אחריה. העדה הפצירה במנוחה להתלונן במשטרה כנגד הנאשם, אך המנוחה סירבה בנימוק שאינה חפצה לגרום לגירושו מהארץ, שכן היא "ממשפחה מכובדת" ואינה יכולה להרשות לעצמה לעשות זאת (עמ' 9).

בליל הרצח ישבו העדה והמנוחה בבית המנוחה. בשלב מסוים הביעה המנוחה את רצונה לעשן סיגריה ויצאה לפתח הבית. לדברי העדה, בסמוך לאחר שהמנוחה יצאה והפנתה את מבטה החוצה, היא שבה ואמרה לה שהיא חושבת שראתה את הנאשם עומד מחוץ לביתה. בתגובה, שאלה אותה העדה "למה לא סגרת את הדלת?" וקמה לכיוון הדלת במטרה לסגרה. עוד בטרם הספיקה לנעול הדלת הגיח לפתע הנאשם בפתח הדירה ודחק חלק מגופו פנימה לתוך הדירה. העדה והמנוחה ניסו להדוף אותו ולהותירו מחוץ לדירה, אך הוא התגבר עליהן, נכנס לדירה, נעל את הדלת וסגר את החלון. העדה הבחינה כי לחגורת הנאשם מוצמדת סכין מטבח. או אז, אמר הנאשם למנוחה: "**אני בא להרוג אותך ולהרוג אותי**". בסמוך לאחר מכן, שאל את השתיים היכן נמצאים הטלפונים הניידים שלהן, והעדה השיבה

לו כי הם מונחים ליד המיטה. העדה התחננה בפני הנאשם שלא לעשות דבר, אך הלה, בתגובה, הורה לה לעמוד בצד, הסיר את חולצתו, תפס את המנוחה והחל לדקרה מעל למותן תוך שהוא קורא לעברה "שרמוטה". העדה המשיכה להתחנן בפני הנאשם לחדול ממעשיו, אך הלה, בתגובה, אמר לה: "**לא באתי להרוג אותך**", והורה לה לסור הצידה תוך שהוא מאיים עליה שאם לא תציית לו הוא יפגע גם בה. העדה רצה, לקחה את המכשיר הנייד שלה, התקשרה למוקד 100 ומיד השליכה אותו חזרה על המיטה, כדי שהנאשם לא יבחין בה. מיד לאחר מכן רצה העדה לכיוון המטבח, קרעה את רשת החלון וצעקה לעזרה. במקביל, הבחינה העדה כי הנאשם שולף סכין נוספת, אותה תיארה כסכין "נפתחת", ובאמצעותה דקר את המנוחה בידו השנייה, עד שהמנוחה התמוטטה (עמ' 11-13; ראו גם עמ' 22).

לדברי העדה, לאחר שסיים לדקור את המנוחה שלף הנאשם מכיסו את מפתח הכניסה לדירה, פתח את דלת הכניסה אותה נעל, נמלט מהדירה והותיר את המנוחה מדממת על הרצפה. המשך עדותה של גב' זנבך' עסק בפרטים שאינם מצויים בגדר המחלוקת בין הצדדים.

מר יעקב אבו עזיז

5. העד התגורר באותו בניין דירות בו גרה המנוחה, במשך 4 שנים וחצי. הוא הכיר את הנאשם וידע כי הוא בן זוגה של המנוחה. כשבוע טרם קרות האירוע יצא העד מביתו בשעה מוקדמת בבוקר, והבחין בנאשם כשהוא יושב בחדר המדרגות. הוא שאל את הנאשם לפרש ישיבתו שם, והנאשם השיב לו כי המנוחה אינה מאפשרת לו להיכנס לביתו (עמ' 49).

בליל האירוע התעורר העד משינה כתוצאה מצעקות ששמע מכיוון בית המנוחה: "**רוצחים אותי**". העד הציץ מחלון ביתו והבחין בנאשם כשהוא נמלט מהמקום.

גב' הארגווא אנדלה

6. העדה הייתה חברתה הקרובה של המנוחה, אותה הכירה כשלוש עשרה שנים, ותיארה את הקשר ביניהן כקשר בין אחיות. לדבריה, היא הכירה את הנאשם במשך השנתיים בהם הוא היה בזוגיות עם המנוחה. לאחר שהנאשם והמנוחה נפרדו, הבחינה העדה בנאשם כשהוא יושב וממתין לה מול דירת המנוחה. היא גם שמעה את שיחות הטלפון שבין הנאשם למנוחה לאחר פרידתם, ושמעה את הנאשם מאיים על המנוחה ש"יראה לה" (עמ' 73-74).

העדה הפצירה במנוחה להתלונן נגד הנאשם במשטרה, אך המנוחה סירבה משום שחששה לפגיעה בשמה

הטוב לאחר שייודע ברבים כי גרמה להכנסתו לבית הסוהר.

כשבוע קודם לאירוע, התקשר הנאשם אל העדה, הודיע לה שהוא ראה גבר בשם ברוך יוצא מדירת המנוחה, גידף את המנוחה וכינה אותה "שרמוטה". העדה התקשרה למנוחה וביקשה ממנה לשוב לדירה. עם הגעת המנוחה, פרץ ריב בינה לבין הנאשם, במסגרתו המשיך הנאשם לגדפה ואמר לה "תחכי אם אני לא גבר". המנוחה העבירה לנאשם את חפציו שנותרו בדירתה. עוד סיפרה העדה, כי אדם בשם אפרים התקשר לנאשם והורה לו להפסיק לאיים על המנוחה, שאם לא כן הוא יגיש נגדו תלונה במשטרה (עמ' 76-78).

בליל האירוע התקשרה חברתה הנוספת של המנוחה, גב' זנבץ', אל העדה ומסרה לה שהנאשם הורג את המנוחה. העדה הפצירה בשותפה לדירה, אדם בשם סלומון, למהר ולהגיע לבית המנוחה (עמ' 80-79).

מר טסטה ראדה

7. מר ראדה הכיר את המנוחה והנאשם דרך חברתם המשותפת, גב' אנדלה. העד סיפר, כי כשבוע לפני האירוע התקשר אליו הנאשם וסיפר לו שהוא הבחין בגבר היוצא מדירת המנוחה. העד הגיע לסביבת דירת המנוחה וראה אותה מעבירה לנאשם מזוודה ומורה לו בתנועת יד ללכת (עמ' 92-93; עמ' 102).

ביום האירוע, בסביבות השעה 7 וחצי בערב, שהה העד ביחד עם הנאשם ברחוב אגריפס בירושלים, שם לעסו השניים גת (עמ' 94 - 95).

מר סלומון סימון

8. העד היה ידידה של המנוחה במשך כעשר שנים, התגורר בקרבת מקום אליה, והכיר את הנאשם במשך כחמש שנים. לדבריו, לאחר שהנאשם והמנוחה רבו ונפרדו, הנאשם שהה במרבית הזמן באזור ביתה של המנוחה, ולכן הוא נאלץ ללוות המנוחה לביתה בשל חששה מהנאשם. באחת מאותם פעמים שליווה את המנוחה לביתה, הם מצאו את הנאשם בכניסה לבית המנוחה בשעת לילה. הנאשם ביקש לשוחח עם המנוחה והעד הסביר לו שעליו להמתין לשם כך עד הבוקר. העד שמע כיצד מגדף הנאשם את המנוחה ומכנה אותה "שרמוטה". העד הציע למנוחה להגיש תלונה נגד הנאשם, אך המנוחה סירבה בטענה שאינה רוצה לגרום לגירושו מהארץ, וכן בשל כך שלא האמינה שהנאשם אכן מסוגל לפגוע בה (עמ' 104 - 108).

במקרה נוסף, המנוחה התקשרה אל העד וביקשה ממנו להגיע לביתה משום שהנאשם נמצא שם. העד הגיע ומצא את הנאשם מתווכח עם המנוחה דרך חלון ביתה. העד ביקש מהנאשם לעזוב והתריע בפניו שאם לא יעשה כן יזעיקו השכנים את המשטרה (עמ' 109 - 110).

בליל האירוע שב העד לביתו בין השעה אחת לשתיים לפנות בוקר. עם שובו, הפצירה בו שותפתו לדירה, גב' אנדלה, לסור לבית המנוחה משום שדבר מה חריג מתרחש שם. בדרך לבית המנוחה הבחין העד בנאשם חוצה את הכביש בהליכה מהירה (עמ' 112 - 113), וזיהה אותו לפי צורת הליכתו (עמ' 122).

מר אזנך טבבה

9. מר טבבה הינו מכר של המנוחה והנאשם, אשר נהג להיפגש עמם באירועים חברתיים. לדבריו, מערכת היחסים בין השניים התאפיינה בקנאה מצד הנאשם, אשר פעמים רבות הביע את כעסו על המנוחה, בנוכחות העד, בגין התנהגותה, הידידותית מדי לטעמו, כלפי גברים אחרים (עמ' 128-130).

מר סלמון סגינה

10. מר סגינה הינו מתורגמן מטיגרית לעברית. ביום האירוע הגיע העד לבית החולים בו אושפז הנאשם לאחר שבלע חומרי ניקוי. העד נכח בעת שהנאשם נשאל על ידי הרופא שטיפל בו בחדר המיון האם הוא חתך לעצמו את היד, והשיב כי דקר את חברתו (עמ' 150).

רס"מ אריק זרביב ורס"מ חיים אזולאי

11. העדים הינם שוטרים ביחידת האופנועים. בליל האירוע הם תפסו ועצרו את הנאשם לאחר שמצאו אותו באזור רחוב אגריפס. הודעותיהם ודו"חות הפעולה שערכו הוגשו לבית המשפט בהסכמה, חלף חקירתם הראשית. מהודעת רס"מ זרביב עולה, כי במהלך החיפושים הבחין בנאשם כשהוא מחזיק בקבוק, אך הלה נעלם לפתע מטווח ראייתו. בסמוך לאחר מכן, ערך העד סריקות באזור ומצא את הנאשם שרוע לצד רכב, כאשר במרחק מסוים ממנו נמצא בקבוק המכיל חומר לניקוי אסלות ועליו כתמי דם. רס"מ אזולאי ציין, כי בתחילה הבחין בנאשם כשהוא פוסע במהירות, ולאחר שזיהה את השוטרים החל להימלט. עוד ציין, כי מפיו של הנאשם נדף ריח של חומצה.

חקירתם הנגדית של העדים התמקדה בשאלת שרשרת המוצגים, אך זו אינה רלוונטית יותר לנושא השנוי

במחלוקת בין הצדדים.

פקד אייל העברי

12. פקד העברי שימש ראש צוות החקירה בתיק. מרבית עדותו התמקדה בנושאים שאינם שנויים עוד במחלוקת, ואעמוד אפוא על אותם חלקים מעדותו שנתרו רלוונטיים. העד נשאל על הדברים אותם שמע מהנאשם ביום 12.6.13, במהלך בדיקה רפואית שנערכה לנאשם בנוכחותו. כאמור במזכר שערך העד בנושא (ת/43), לאחר שהנאשם התעורר הוא נשאל על ידי הרופא האם חתך את עצמו בסכין, והשיב: **"אני עשיתי את זה. אני דקרתי את האישה שלי. היא הייתה עם גבר בדירה"** (עמ' 201 לפרוט').

בחקירתו הנגדית נשאל העד מדוע לא הורה על עריכת בדיקת שרידי אלכוהול או סמים בדמו של הנאשם, והשיב כי הראיות שנאספו בחקירה באשר ללעיסת גת על ידי הנאשם מספר שעות קודם לאירוע לא הצריכו עריכת בדיקה שכזו (עמ' 210). ב"כ הנאשם הפנה את פקד העברי לתמליל חקירת הנאשם מיום 12.6.13, בו נכתב כי הנאשם אמר: "שתיתי אקונימיקה, והייתי גם שתוי". זאת, בעוד המתורגמן שנכח באותה חקירה תרגם את הדברים לעברית כ-"אני לא שתיתי אלכוהול" (ת/37ב, עמ' 49). משכך, הקשה ב"כ הנאשם, ראוי היה לבצע גם בדיקת שרידי אלכוהול בדמו של הנאשם. העד השיב, כי אינו מבין את השפה הטיגרית ולכן גם לא היה ביכולתו לדעת האם התרגום משקף נכונה את דברי הנאשם, אם לאו. עם זאת, העד הדגיש כי דברים רבים בחקירתו של הנאשם נאמרו גם בשפה העברית.

עד כאן, בתמצית, פרשת המאשימה בכל הנוגע לגדר המחלוקת.

פרשת ההגנה

גרסת הנאשם

13. בעדותו, סיפר הנאשם על מערכת היחסים בינו לבין המנוחה. לדבריו, השניים ניהלו מערכת יחסים רומנטית במשך כשנתיים וחצי, במהלכם הוא התגורר בדירת המנוחה. לטענתו, השניים לא חוו קשיים במערכת היחסים הזוגית ביניהם, והעדים מטעם המאשימה, אשר סיפרו על המריבות שפרצו ביניהם, אינם דוברים אמת. הנאשם טען, כי עדים אלה, שהם חברה ומכריה של המנוחה, ניסו להפריד ביניהם בשל קנאתם (עמ' 225).

פרידתו מהמנוחה נגרמה, לדבריו, כתוצאה מהתערבותם של חברי המנוחה במערכת היחסים ביניהם, מה שהוביל את המנוחה לבקשו לעזוב את דירתם המשותפת. לטענתו, הוא מעולם לא נפרד מהמנוחה, ומשום כך גם לא אסף את חפציו מדירתה. כשבוע לפני האירוע לן הנאשם בבית חבריו. כשהקיץ משנתו, הלך לדירת המנוחה וראה שם גבר בשם ברוך יוצא מדירתה. הוא לא התעמת עם המנוחה על רקע זה, אלא בחר ללכת לחברתם המשותפת, גב' אנדלה, ולספר לה את שראו עיניו (עמ' 226-227).

בהמשך, תיאר הנאשם את מעשיו ביום האירוע: משעה שתיים וחצי אחר הצהריים ועד עשר בלילה הוא שהה במקום מפגש חברתי בו לעס גת. לאחר מכן, פנה לכיוון מרכז העיר ונכנס לבר בו מתארחים בני הקהילה האתיופית והאריתראית, שם הרבה לשתות בירה וויסקי (עמ' 228). בהמשך אף מסר, כי זכור לו ששתה 10 בירות בטרם התחיל לשתות וויסקי (עמ' 231). עוד טען, כי הוא אינו זוכר פרטים רבים ממאורעות אותו לילה לאחר ששתה. הוא גם לא זכר כיצד הגיע לדירת המנוחה, אך זכור לו כי כשהיה בדרך לרחוב אגריפס ראה את ידיו מגואלות בדם. או אז, גם הבין כי עשה מעשה חמור ולכן ניסה להתאבד (עמ' 229; 237; 242). במהלך חקירתו בבית החולים הוא ציין בפני חוקרי המשטרה כי שתה בירה (עמ' 231).

בחקירתו הנגדית הכחיש הנאשם כי חש קנאה כלפי המנוחה או עקב אחריה. עוד הכחיש, כי גידף אותה, איים עליה או אמר לה "אני אראה לך מה זה". הנאשם הכחיש גם את דבריו עדי התביעה אשר העידו שראו אותו ממתין ליד בית המנוחה או משוחח איתה דרך מרפסת ביתה. לטענתו, עד למועד שבו החזיר למנוחה את מפתח הדירה לא היה לו כל צורך להמתין לה מחוץ לדירה, משום שהיה יכול להיכנס פנימה. בשבועיים בהם התגורר מחוץ לדירה ועד ליום הרצח הוא הגיע, לדבריו, לדירת המנוחה רק פעם אחת, כדי לקחת משם את חפציו (עמ' 233-235).

ב"כ המאשימה עימתה את הנאשם עם דבריו בחקירתו בבית החולים (ת/37א) ועם דבריו בחקירתו במשטרה (ת/38). בין היתר עומת הנאשם עם אמרתו כי דחף את המנוחה והיא נפלה; כי לאחר שנכנס לבית המנוחה שמע אותה אומרת לאדם אחר בטלפון שהיא אוהבת אותו, ואז דחף אותה; כי יש לו בעיה, וכשהוא מתרגז הוא נוטה לאבד שליטה; וכן עם אמירות נוספות שלו. הנאשם השיב שוב ושוב כי אינו זוכר את הדברים. לטענתו, ביום בו נחקר הוא לא חש בטוב ואילו הדברים אותם מסר בעדותו בפני בית המשפט הם האמת לאמיתה (עמ' 238; 239; 246).

לאורך כל מהלך עדותו, עת נשאל אודות פרטים שונים שהתרחשו במהלך האירוע, שב הנאשם וחזר על אותן שתי אמירות המהוות את עיקר גרסתו: הראשונה, שאינו זוכר מה התרחש בבית המנוחה; והשנייה, שאמירותיו בנושא,

עד לעדותו בבית המשפט, אינן מדויקות, שכן לא חש בטוב במהלך החקירות.

קאסיי ברהה

14. מר ברהה הינו אזרח אריתריאה הנמצא בישראל כשבע שנים. הוא מנהל בר אליו מגיעים יוצאי אתיופיה ואריתריאה. ביום האירוע הוא הגיע לבר בשעה 9:30 בערב ומצא שם את הנאשם יושב ליד הדלפק ושוחח. בשלב מסוים השאיר הנאשם סכום של 100 ₪ ועזב את הבר. העד שאל את המלצרית העובדת בבר כמה בירות שתה הנאשם, על מנת שיוכל לחשב כמה כסף היה על הנאשם לשלם. המלצרית השיבה לו שהנאשם שתה 5 בירות (עמ' 284-285). לטענת העד, הסימן שעל פיו הוא ידע שהנאשם היה שתוי כשעזב את הבר היה, שהלה השאיר 100 ₪ ולא המתין לקבלת עודף. לדבריו, הנאשם מעולם לא התנהג כך בעבר (עמ' 286-287). עוד ציין העד, כי הוא לא שם לב להתנהגות חריגה אחרת אצל הנאשם. הנאשם שתה בשקט ואז עזב את המקום (עמ' 287).

בחקירתו הנגדית אישר העד, כי משפחת הנאשם פנתה אליו במטרה ליצור קשר עם משפחת המנוחה, באמצעותו (עמ' 294).

וולדי טספיי

15. מר טספיי הינו אזרח אריתריאה המתגורר בארץ כחמש שנים, והוא מכר של הנאשם. הוא פגש את הנאשם כשלוש פעמים במהלך השנה האחרונה לפני קרות האירוע (עמ' 297). בליל האירוע ראה את הנאשם בבר באזור בניין "כלל" (שאינו אותו בר שבניהולו של מר ברהה). העד נשאר בבר כחצי שעה וראה את הנאשם שותה בקבוק בירה. בתחילה מסר, כי הוא לא ישב בשולחנו של הנאשם ולכן אינו יודע כמה בקבוקי בירה הוא שתה. בהמשך מסר, כי פעמיים ראה את הנאשם לוקח בירה מהמקרר (עמ' 298).

עד כאן, תמצית הראיות מטעם הנאשם הנוגעות לסוגיות שבמחלוקת.

דין

16. ב"כ הנאשם טען, כאמור, לקיומה של הגנת השכרות החלקית, לפי סעיף 34ט לחוק העונשין, וכן לקיומם של מחדלי חקירה ביחס לנקודה זו.

- 34ט. (א) לא יישא אדם באחריות פלילית למעשה שעשה במצב של שכרות שנגרמה שלא בהתנהגותו הנשלטת או שלא מדעתו.**
- (ב) עשה אדם מעשה במצב של שכרות והוא גרם למצב זה בהתנהגותו הנשלטת ומדעת, רואים אותו כמי שעשה את המעשה במחשבה פלילית, אם העבירה היא של התנהגות, או באדישות אם העבירה מותנית גם בתוצאה.**
- (ג) גרם אדם למצב השכרות כדי לעבור בו את העבירה, רואים אותו כמי שעבר אותה במחשבה פלילית אם היא עבירה של התנהגות, או בכוונה אם היא מותנית גם בתוצאה.**
- (ד) בסעיף זה, "מצב של שכרות" - מצב שבו נמצא אדם בהשפעת חומר אלכוהולי, סם מסוכן או גורם מסמם אחר, ועקב כך הוא היה חסר יכולת של ממש, בשעת המעשה, להבין את אשר עשה או את הפסול שבמעשהו, או להימנע מעשיית המעשה.**
- (ה) סעיפים קטנים (א), (ב) ו-(ג) חלים גם על מי שלא היה חסר יכולת כאמור בסעיף קטן (ד), אך עקב שכרות חלקית לא היה מודע, בשעת מעשה, לפרט מפרטי העבירה.**

מקובל לומר, כי סעיף 34ט, על אף סיווגו כהגנה בפלילים, קובע מצב בו האחריות הפלילית למעשה מורחבת. זאת, מאחר שהסעיף קובע חזקה משפטית שאינה ניתנת לסתירה, המאפשרת הרשעת אדם שביצע מעשה פלילי, מבלי שבשעת ביצועו היה בעל יסוד נפשי מתאים להרשעה בפלילים. סעיפים 34ט(ב) ו-(ג) קובעים, כי במצב בו אדם ביצע מעשים פליליים, ובשל שכרותו לא היה בעל יכולת של ממש להבין את מעשיו, ניתן להרשיעו בהתאם ליסוד הנפשי שהתקיים בו בשעה שנכנס למצב השכרות מלכתחילה. לשון אחר, אדם שנכנס למצב של שכרות במודע ובהתנהגות נשלטת, יורשע בעבירת תוצאה שביצע בהיותו שיכור, על פי יסוד נפשי של אדישות, ואילו על מנת להרשיעו על פי יסוד נפשי של כוונה, יש להראות כי נכנס למצב השכרות מרצונו, ובמטרה לבצע את העבירה. מכאן, שבמצב הדברים השכיח, בו אדם שותה ומשתכר מבלי להתכוון מלכתחילה לבצע עבירה בהיותו שיכור, החזקה המשפטית בסעיף 34ט(ט) לא תיחס למעשיו יסוד נפשי של כוונה:

"כאשר מדובר בעבירות תוצאה, נדרש יחס חפצי שלכוונה מצד המבצע להגשמתה של תוצאה זו. במצב זה, כך קובע סעיף 34ט(ב) לחוק העונשין, יש לראות את המבצע- השיכור, כמי שביצע את המעשה תוך אדישות להתרחשותה של התוצאה, ולא יותר מכך. נדמה, כי הרעיון הניצב בבסיסו של סייג זה, הוא כי לא ניתן לרתום את חזקת הפיזיות, בדבר הסיכון המודע שהשיכור נוטל על עצמו בעת צריכתו של החומר המשכר, כדי ליחס למבצע אחריות לעבירה הדורשת יסוד נפשי חמור יותר, של כוונה."

(ע"פ 2454/02 טיקמן נ' מדינת ישראל (12.12.2005) (פסקה 12)

הנאשם מואשם בעבירת רצח, הדורשת יסוד נפשי של כוונה תחילה. כאמור, ב"כ הנאשם טען כי הנאשם היה במצב של שכרות שעה שדקר את המנוחה. אליבא דטענת ההגנה, הנאשם נכנס למצב השכרות בהתנהגותו הנשלטת, ומדעת, אך לא עשה זאת במטרה לבצע את העבירה. לפיכך, יש לייחס לנאשם יסוד נפשי של אדישות בלבד, בהתאם לסעיף 34ט(ב) לחוק, ולהרשיעו בעבירת ההריגה.

כדי לחסות תחת הגנת השכרות המלאה, על נאשם להוכיח כי בעת ביצוע המעשים הוא היה נתון "במצב של שכרות", לגביה נקבע כלהלן:

"תנאי מקדמית לחולת ההגנה הקבועה בסעיף 34ט(ב) סיפאלחוק הוא, שעל המערער להראות כי בעת ביצוע העבירות אכן היה נתון ב'מצב של שכרות' כהגדרתו בס"ק (ד). ודוק: לא כל מי ששתה לשכרה נחשב כמי שנמצא ב'מצב של שכרות', ועל מנת להיכנס לד' אמותיה של הגדרה זו, נדרשים להתקיים בנאשם בעת ביצוע העבירה שלושת התנאים המצטברים הבאים:

א. היותו של הנאשם נתון תחת השפעת אלכוהול או סם בעת ביצוע העבירה.
ב. התקיימות אחד מ'שלושה סימפטומים חלופיים': חוסר יכולת לשלם משלהבין את המעשה, או חוסר יכולת להבין את הפסול במעשה, או חוסר יכולת להימנע מעשיית המעשה (עניין 'נטרשווילי', סעיפים 12-14 לפסק דינה של השופטת מ' נאור, עניין טיקמן).
שלוש החלופות דלעיל - חוסר יכולת של ממש להבין את המעשה או הפסול שבמעשה (היעדר כשרות = היעדר היסוד השכלי/הכרתי/קוגניטיבי/תפישתי) או חוסר יכולת להימנע מעשייתו (היעדר שליטה = היעדר היסוד של רצויה/חפץ בהתקיימות התוצאה) - זהות לחלופות שבסעיף אי שפיות הדעת המופיע בסעיף 34(ח) לחוק העונשין. הניסוח הזה מלמד כי מצב של שכרות, הוא מצב קיצוני השקול לאי שפיות הדעת. לגבי חריג אי השפיות, נראה כי ההלכה כיום מצדדת בפירוש המקל לפיו יש לפרש את הביטוי 'חוסר יכולת של ממש' לא כשלילה מוחלטת של היכולת אלא גריעה ממשית ממנה, ודי להוכיח פגיעה מסיבית ועמוקה ביכולת ההבנה או הרצויה (ע"פ 8287/05 בחטרזה נ' מדינת ישראל סעיף 14 פסקה ה ([פורסם בנבו], 11.8.2011)). שאלה נכבדה היא, אם יש להחיל הלכה זו גם על מצב של שכרות, באשר להבדיל ממצב של אי שפיות, אנו מייחסים אשם למי שנכנס מרצון למצב של שכרות. אותיר שאלה זו בצריך עיון.

ג. קשר סיבתי בין החומר המשכר לבין אחד הסימפטומים הנ"ל.
(ע"פ 7164/10 אברהם ג'אן נ' מדינת ישראל (1.12.11), פסקה 12 לפסק דינו של השופט י' עמית)

בדומה לכך, הגנת השכרות החלקית, בה התמקד ב"כ הנאשם, דורשת גם היא התקיימות תנאים דומים, אלא שלגביה לא נדרשת פגיעה ממשית ביכולת הנאשם להבין את המעשה, אלא אך ורק חוסר מודעות לפרט מפרטי

העבירה שנגרמה עקב השפעת האלכוהול. ביחס לשאלת מודעותו של הנאשם לפרט מפרטי עבירת הרצח, קבע בית המשפט העליון כלהלן:

"כאשר עסקינן בעבירת רצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק העונשין, אזי על העושה להיות מודע למהות מעשהו שהביא למותו של הקורבן וכן נדרש שתקיים אצלו אותה החלטה להמית, אשר מתבטאת בחזות מראש של אפשרות התרחשותה של תוצאה קטלנית, ורצון כי היא תתמש (ע"פ 2948/03 ברזובסקי נ' מדינת ישראל (לא פורסם, ניתן ביום 20.6.05))."
(ע"פ 6679/04 אלכסנדר סטקלר נ' מדינת ישראל (11.5.06) (להלן: "פרשת סטקלר"), בפסקה 52).

לשון אחר, על מנת שתעמוד לנאשם הגנת השכרות החלקית בעבירת רצח, עליו להראות כי מחמת השפעת האלכוהול הוא לא היה מודע למהות מעשהו או לאפשרות התרחשותה של התוצאה הקטלנית. רוצה לומר, גם לגבי הגנת השכרות החלקית אין די בכך שהנאשם היה נתון תחת השפעת אלכוהול בעת ביצוע המעשים, אלא יש להראות כי בשל השפעה זו נסתרת חזקת הכוונה הנלמדת ממעשיו.

בפסיקה נקבעו מספר שיקולים אותם יבחן בית המשפט בבואו לקבוע האם השפעת האלכוהול על הנאשם מנעה ממנו לצפות את תוצאות מעשיו, וכנגזרת מכך גם את גיבוש יסוד הכוונה:

"מבלי לקבוע רשימה ממצה, לאור סקירת הפסיקה בנושא, ועל-פי ההיגיון והשכל הישר, אלו השיקולים אשר יש לבדוק בבואנו להכריע האם נשללה הכוונה בשל השפעת אלכוהול על העושה (כאשר חלקם טובים אף לבחינתה של שכרות מלאה):

א. עדויות: האם אנשים שראו את הנאשם בסמוך למעשה, ביניהם השוטרים שעצרו וחקרו אותו, ראו את כמויות האלכוהול ששתה, או הבחינו עליו בסימני שכרות, כגון דיבור לא ברור, עיניים אדומות, ריח אלכוהול וכדומה (ע"פ 186/57 זכי נ' היועץ המשפטי לממשלה, פ"ד יב(1) 236, 243 (להלן: עניין זכי)); (ע"פ 495/85 זקי נ' מדינת ישראל, פ"ד מ(4) 813, 822 (להלן: עניין זקי). וכן ראו: עניין *Robinson*, בע' 711). ניתן לבחון לצורך זה גם את הצהרות הנאשם ביחס לכמות האלכוהול שצרך עובר לאירוע וביחס להשפעתו עליו, על אף שמשקלן עשוי להיות מוגבל.

ב. עדות מומחים באשר למצב השכרות בו היה נתון, על-פי בדיקת רמת האלכוהול בדמו שנעשתה בעת שנעצר, והשערה ביחס לרמת האלכוהול בדמו בעת המעשה על בסיס חישוב מדעי של קצב ירידת רמת האלכוהול בגוף לאורך זמן, או על בסיס שאר נתוני המקרה. אותם מומחים אמורים להעיד על יכולותיו הקוגניטיביות של אדם בעל רמת אלכוהול דומה, וזאת בהתחשב במאפייניו האישיים של הנאשם, כגון משקל גופו, האוכל שאכל, או היותו שתיין (כאשר על שתיינים השפעת האלכוהול נמוכה יותר יחסית לאדם רגיל. ראו למשל:

עניין זקי, בע' 822; ע"פ 2454/02 טיקמן נ' מדינת ישראל (לא פורסם, ניתן ביום 12.12.05)). לדוגמא לשימוש במומחים במשפט הקנדי ראו: [2005] R. v. Diep (A.J. No. 136; R. v. Planes[2002] B.C.J. No. 2460).

ג. פעולות, ובפרט פעולות מורכבות, שביצע הנאשם לקראת וכהכנה לביצוע המעשה, וכן פעולות שנקט לאחר מעשה, אשר מצביעות על מודעותו ורצונו בתוצאת המעשה, או לחלופין מצביעות על כך שלא היה שיכור בעת האירוע (ע"פ 501/83 שיבלי נ' מדינת ישראל, פ"ד לט(4) 337; מ"ח 3635/01 סמרי נ' מדינת ישראל, (לא פורסם, ניתן ביום 7.8.01)). כך נקבע, כי התנהגות הנאשם לאחר מעשה הדקירה, שכללה החלפת חולצה מגואלת בדם, נעילת נעליים והליכה במשך 5-6 דקות לבית בנו של הנאשם, שם זרק את הסכין ששימשה למעשה הרצח, מלמדת שהנאשם החליט להמית את הקורבן וצפה את מותו (עניין זכי, בע' 243). במקרה אחר הוחלט, כי הבאת כלי הנשק ממקום מרוחק, ומבנהו של הנשק שדרש שתי תנועות שריר נפרדות על מנת לשחרר ירייה, וכן שיחות טלפון שביצע הנאשם לאימו ולמשטרה, מעידים על כך שהנאשם לא היה כה שיכור (R. v. Lemky [1996] 1 S.C.R. 757, 768); כן ראו עניין טיקמן ('מי שמצליח להכניס לרובהו מחסנית מלאה בכדורים, לירות לעברם של עוברי-אורח ולפגוע בהם, והכל תוך כדי נסיעה, מעיד במעשיו על מודעותו והבנתו'. וראו את דברי השופט רובינשטיין בעניין זה).

ד. עד כמה מסתברת התוצאה שהתרחשה מהמעשה שביצע הנאשם, או עד כמה היא מהווה, למעשה, חלק בלתי נפרד ממנו. כך, למשל, ציין בית המשפט בקנדה כי במקרה של נאשם שכיוון רובה-ציד מרחק מספר אינצ'ים מראשו של הקורבן ולחץ על ההדק, קשה להלום מקרה בו תצלח בידו הגנת השכרות, אלא אם היה כה שיכור עד שלא היה מסוגל לגבש כוונה להמית (עניין Robinson, בע' 712). ניתן לחבר זאת לכלל הקובע כי את ההחלטה להמית ניתן ללמוד מהכלי ששימש לביצוע מעשה הרצח ומצורת ביצועו, כאשר שימוש בכלי קטלני מלמד על החלטה להמית (ע"פ 290/87 סבאח נ' מדינת ישראל, פ"ד מב(3) 358, 365-366; ע"פ 6066/94 חסן נ' מדינת ישראל, פ"ד נא(4) 326, 335), כדבר קדמי בספרו: 'ככל שהסיכון שיוצר הנאשם במעשהו או במחדלו לחייו של הנאשם 'חמור יותר' ו'ודאי יותר', כך ייטה ביהמ"ש לראות ביצירתו משום כוונה להביא למימוש' (י' קדמי, על הדין בפלילים (חלק שני, תשנ"ה) 583 (להלן: קדמי, על הדין בפלילים, חלק שני)).

ה. הצהרות של הנאשם, בעת ביצוע המעשה או סמוך לו, המעידות על כוונתו. כך, למשל, בעניין זכי, למד בית המשפט על כך שהנאשם היה מודע לאפשרות שבתו תמות מדקירתה על ידו וחפץ בה, מדברים שאמר הנאשם לאחר הרצח, ובהם תיאר את המניע לרצח, היינו, את הבושה שגרמה לו בתו במעשיה, את הצהרתו כי 'כבוד המשפחה הוא מעל לכל', ואת דבריו למומחה מטעם הסניגוריה, לפיהם אישה שעשתה דבר כזה מגיע לה מוות (שם, בע' 243). במקרה אחר, קבע בית המשפט כי המערער היה מודע לתוצאות האפשרות של מעשיו, ועל כן לא התקיימה הגנת השכרות החלקית בעניינו, מאחר ובעת תקיפתו של המנוח הכריז בפני הנוכחים 'אני אהרוג אותו' (ע"פ 1493/98 סטפ נ' מדינת ישראל, פ"ד נו(4) 679, 687). במקרה נוסף נקבע, כי חרף שכרותו היה המערער מודע לטיב מעשהו ולתכלית עשייתו, והדבר נלמד מעדות השכנה לפיה אמר למנוחה בעת

שדקרה 'כן אני הורג אותך וגם אותי אנחנו נמות ביחד...' (עניין אבלים, בע' 192).
ו. מידת זכרונו של הנאשם את פרטי ביצוע העבירה לאחר מעשה (עניין זכי, בע' 238;
ע"פ 2325/02 ביטון נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(2), 448, 457).
בנוסף לכל אלו ניתן להוסיף, כי לא בנקל מוצאים בתי המשפט כי הנאשם היה במצב של
שכרות חלקית, בגינה לא צפה את תוצאות מעשיו, ובעקבות כך לא גיבש את הכוונה
הנדרשת בהגדרת העבירה (ראו: י' קדמי על הדין בפלילים (חלק ראשון, תשנ"ד) 219. וכן
ראו דברי בית המשפט העליון בקנדה בעניין *Robinson*, בע' 712: "intoxication...
short of incapacity will in most cases rarely raise a reasonable doubt in
the minds of jurors"). (פרשת סטקלר, שם, פסקה 63).

ומן הכלל אל הפרט:

עדויות על מעשיו של הנאשם ומצבו בסמוך למעשה

17. אפתח בבחינת עדותו של הנאשם עצמו. הנאשם העיד כי לגם בירה ווויסקי במידה מרובה עובר לאירוע
ההמתה. לעומת זאת, בחקירותיו במשטרה הוא מסר פרטים רבים שאינם מתיישבים באופן מלא עם טענתו. כך, למשל,
עת נשאל על מעשיו בשעות הקודמות לאירוע, השיב כי לאחר שלעס גת עם חבריו יצא לכיוון מרכז העיר, שם שהה זמן
מה עד שהמשיך לביתה של המנוחה. בהמשך, נשאל הנאשם במפורש מה עשה באותן שעות בהן שהה במרכז העיר.
הנאשם, בתשובתו, כלל לא התייחס לשתיית אלכוהול או לישיבה בברים, אלא ציין אך ורק: "טיילתי" (ת/38, עמ' 10).

טענת ב"כ הנאשם, לפיה גרסת הנאשם בעדותו אינה כבושה, התבססה במידה רבה על דברי הנאשם בחקירתו
הראשונה בעודו בבית החולים. בהודעה זו נרשם כי הנאשם אמר לחוקריו: "אני לא שתיתי אלכוהול" (ת/37, עמ' 6,
ש' 32). והנה, לאחר קבלת התמליל (ת/37ב), התברר כי המתורגמן, שבאמצעותו התנהלה חקירת הנאשם, לא תרגם
את דבריו באופן מדויק. חברת התמלול ביצעה למעשה הן תמלול של החקירה בעברית והן תרגום ותמלול של הדברים
שנאמרו במהלך החקירה בשפה הטיגרית. בשלב מסוים בחקירתו נשאל הנאשם על ידי החוקרים בעברית: "איך אתה
מסביר שהגעת לבית החולים לאחר ששתית ביום שישי נוזל לניקוי אסלות?". מאותו רגע התנהלה שיחה בטיגרית
בין המתורגמן לנאשם, והדבר הבא שנאמר בעברית הינם דברי המתורגמן, לפיהם הנאשם אמר "אני לא שתיתי
אלכוהול". אמירה זו הינה המקור לדברים שנכתבו בהודעה שנערכה על ידי החוקרים. אלא, שבתמליל בו מופיע גם
תרגום השיחה שהתנהלה בין המתורגמן לנאשם בטיגרית ניתן לראות את מלוא תשובת הנאשם: "אני לא הייתי שיכור.
שתיתי אקונומיקה, שתיתי אקונומיקה, והייתי גם שתוי" (ת/37א, עמ' 49, ש' 9-19).

טוען ב"כ הנאשם, כי העובדה שהנאשם אמר "הייתי גם שתוי", מצביעה על כך שגרסתו בעדותו בבית המשפט אינה כבושה. מנגד לכך, יש ממש בטענת ב"כ המאשימה, לפיה בתחילת אותו משפט, שתורגם גם הוא על ידי חברת התמלול, נאמר "אני לא הייתי שיכור". לשון אחר, גם על פי התרגום של חברת התמלול הנאשם אמר שלא היה שיכור, ומיד לאחר מכן סתר את עצמו ואמר שהיה גם שתוי.

במסגרת השלמת סיכומיו בכתב, הצביע ב"כ הנאשם על אמירה נוספת של הנאשם לפיה היה שיכור בעת ביצוע המעשים. המדובר בדברים שמסר הנאשם בבית החולים, לאחר שהתעורר מתרדמתו ותוך כדי בדיקה רפואית שנערכה לו בנוכחות המתורגמן מטיגרית, מר סלמון סגינה. ב"כ הנאשם הפנה את בית המשפט להודעתו במשטרה של מר סגינה, בה, על פי הנטען על ידו בסיכומיו, מסר הלה כי שמע את הנאשם אומר: **"אני דקרתי את אישה שלי כשחזרתי הביתה שיכור, דחפתי אותה ויצאתי"**. דא עקא, שהודעתו של מר סגינה במשטרה כלל לא הוגשה כראייה לבית המשפט מטעם הצדדים. לא זו אף זו, אף אם הייתה ההודעה מוגשת, הרי שבעדותו בבית המשפט, עת נשאל העד על הדברים שמסר הנאשם באותו מעמד, הוא כלל לא ציין את עניין השכרות, אלא מסר כי הנאשם אמר רק את הדברים הבאים: **"דקרתי את חברה שלי ודחפתי אותה והיא נפלה ואני יצאתי"** (עמ' 150) דא ותו לא. משכך, ברי כי לא ניתן לייחס כל משקל לטענת ב"כ הנאשם בדבר ראייה שכלל לא הוגשה, כאשר העד הרלוונטי אף לא חזר על תוכן הדברים בעדותו בבית המשפט.

הנה כי כן, האמירה היחידה שיצאה מפיו של הנאשם בנושא השכרות ושעליה יכול ב"כ הנאשם להתבסס הינה זו שנמסרה בחקירתו בבית החולים. אמירה בודדת זו, שכאמור, לא חזרה על עצמה בחקירותיו של הנאשם גם עת נשאל מפורשות על מעשיו לפני האירוע, אינה מהווה אדן יציב לבסס עליו את הטענה, לפיה גרסתו של הנאשם בבית המשפט אינה גרסה כבושה ומתפתחת. ישנם חלקים שלמים נוספים בגרסת הנאשם שנסתרים על ידי דבריו הקודמים במשטרה. כך, למשל, טען הנאשם בעדותו לפנינו, כי בשל שכרותו הוא אינו זוכר דבר מהרגע ששתה לשכרה במרכז העיר ועד לרגע בו הבחין בדם על ידיו לאחר האירוע. לעומת זאת, בחקירותיו במשטרה סיפר הנאשם סיפור אחר לגמרי, לפיו לאחר שהגיע לביתה של המנוחה שמע אותה אומרת לאדם אחר בטלפון שהיא אוהבת אותו, התרגז, דחף אותה והפילה.

גרסת הנאשם נסתרת גם על ידי עדותה של עדת הראייה, גב' טזרה. הנאשם סיפר בעדותו כי לאחר שראה את הדם על ידיו הבין שפגע במנוחה, ומתוך צער החליט להתאבד. מנגד לכך, גב' טזרה העידה, כי עם כניסתו של הנאשם לדירה בה שהו היא והמנוחה הצהיר הלה: **"אני בא להרוג אותך ולהרוג אותי"**. אמירה זו הינה בעלת משקל עצמאי

רב גם בשאלת גיבוש יסוד הכוונה על ידי הנאשם, ובכך אדון בהמשך בחלק העוסק באמירות הנאשם.

מעבר למשקלה הנמוך של גרסת הנאשם בנדון, הרי שגם שאר עדויות ההגנה אינן בעלות משקל רב. עדי ההגנה העידו, כי ראו את הנאשם שותה בשני ברים שונים בשעות שלפני ליל האירוע. דא עקא, שאף לא אחד מבין שני העדים ידע לומר, מידיעתו האישית, איזו כמות של שתייה אלכוהולית צרך הנאשם. מר ברהה סיפר, כי ידיעתו הסתמכה על דברים שמסרה לו המלצרית העובדת בבר, אשר לא העידה לפנינו על כך, ודבריה אפוא הינם בגדר עדות מפי השמועה. מר טספיי אף לא יצר כל קשר ישיר או עקיף עם הנאשם בליל האירוע, אלא זיהה אותו בבר וראה אותו מוציא פעמיים בקבוק בירה מהמקרר. העדים אף לא ציינו כי זיהו התנהגות מיוחדת המעידה על שכרותו של הנאשם. מר ברהה ציין, כי הנאשם עזב את הבר מבלי לקבל עודף מהתשלום עבור השתייה שרכש, והסיק מכך - ומכך בלבד - שהנאשם היה שיכור באותה עת. אך מובן הוא, כי מדובר בעדות סברה, חסרת משקל ממשי, שכן באותה מידה ניתן גם לטעון שהתנהגות מסוג זה תואמת מצב נפשי של החלטה לפעול בדרך של רצח והתאבדות, בהתאם לדברי הנאשם במהלך האירוע עליו העידה גב' טזרה.

ב"כ הנאשם טען בסיכומיו בכתב, כי יש לייחס משקל גם לראיות שמצביעות על כך שהנאשם לעס גת בשעות שקדמו לאירוע. הוסיף ב"כ הנאשם וציין בהקשר זה, כי מדברים ששמע מאנשים הנוהגים ללעוס גת, הלעיסה האמורה יכולה לגרום למצב של שכרון חושים ולהזיות. דא עקא, שמידע זה שהגיע לאוזניו של ב"כ הנאשם אינו בגדר ידיעה שיפוטית. ב"כ הנאשם לא הפנה את בית המשפט למקור משפטי קביל המכיר בלעיסת גת כגורמת למצב של שכרות, ועל כן לא ניתן לייחס לאמירתו בדבר ניסיונו האישי כל משקל בבואנו לבחון את שאלת שכרותו של הנאשם.

באשר לעדויות בדבר מצבו של הנאשם לאחר האירוע, העובדה כי הלה שתה חומר לניקוי אסלות טרם תפיסתו על ידי השוטרים, מנעה את האפשרות לזהות מאפיינים מסוג זה, שכן מצבו הפיזי והמנטלי בעת תפיסתו כבר השתנה כתוצאה מהרעלתו.

לסיכום החלק העוסק במצבו של הנאשם והתנהגותו אציין, כי העדויות הרלוונטיות בהקשר זה עוסקות אך ורק בשאלת כמות האלכוהול אותה צרך הנאשם. עניין זה הינו אחד מבין מספר שיקולים רלוונטיים, אך בוודאי אינו העיקרי במסגרת בחינת גיבוש יסוד הכוונה על ידי הנאשם, כפי שניתן ללמוד מפסקי דין בהם נאשמים שתו כמויות גדולות של אלכוהול ואף התנהגו באופן המעיד על השפעתו עליהם, ולמרות זאת נמצא כי התגבש אצלם יסוד נפשי של כוונה (ראו: פרשת **סטקלר**; ע"פ 2788/96 **בוריס אבליים נ' מדינת ישראל** פ"ד נב(3) 183 (להלן: "**פרשת אבליים**")).

18. לא נערכו לנאשם בדיקות לגילוי רמת אלכוהול בדם, ולפיכך לא הוגשה לבית המשפט כל עדות מומחה בעניין. טענת ב"כ הנאשם, לפיה הדבר מהווה מחדל חקירה, תידון בהמשך בחלק העוסק במחדלי חקירה.

פעולות מורכבות שביצע הנאשם כהכנה לביצוע המעשה או במהלכו

19. מבין הפעולות שביצע הנאשם כהכנה לביצוע המעשים מזדקרת העובדה כי הנאשם הצטייד בסכין מטבח, באמצעותה דקר את המנוחה, אשר נמצאה לאחר הרצח על ידי חוקרי המשטרה כשהיא מגואלת בדמה של המנוחה (ת/46; ת/19, תמונות 19-21; ת/23, חוות דעת מומחה, לפיה הדם על להב הסכין תואם את הפרופיל הגנטי של המנוחה). גב' טזרה העידה על כך שהנאשם הגיע לדירה כשסכין מטבח צמודה לחגורתו. העובדה שהנאשם הגיע לבית המנוחה מצויד בסכין מטבח גדולה, בה השתמש בסמוך לאחר מכן כדי לדקור את המנוחה למוות, כמו גם עם סכין קפיצית נוספת, שגם בה עשה שימוש במהלך הדקירות, מצביעה על כך שמעשי הדקירה לא נבעו כתוצאה משכרות שהובילה לחוסר מודעות, אלא מהחלטה מודעת שקדמה לה הכנה והצטיידות (ראו: ע"פ 8274/13 **מדינת ישראל** נ' **אכרם אבו ראס** (12.6.14) (להלן: "**פרשת אבו ראס**") פסקות 25-26).

בדומה לכך, גם פעולותיו של הנאשם במהלך האירוע מעידות על רמת מודעות גבוהה. גב' טזרה העידה, כי מיד עם כניסתו לדירה השתמש הנאשם במפתח כדי לנעול את הדלת, הכניס את מפתח הדירה לכיסו וסגר את החלון. בהמשך, הוא שאל אותה ואת המנוחה היכן נמצאים הטלפונים הסלולריים שלהן. לאחר שסיים לדקור את המנוחה, שלף הנאשם את המפתח מכיסו ומכנסיו על מנת לפתוח את מנעול הדלת ונמלט מהדירה. פעולות אלו של הנאשם מלמדות, כי בטרם החל לדקור את המנוחה ידע היטב לוודא שלא יופרע במעשיו על ידי כניסת זרים לדירה או על ידי שימוש בטלפון הסלולרי לשם הזעקת עזרה, ולאחר האירוע הטראומטי אף ידע לשלוף את המפתח מכיסו כדי לפתוח את דלת הכניסה ולהימלט. פעולות מחושבות אלו סותרות את טענת ההגנה בדבר חוסר מודעות אצל הנאשם שנבעה ממצב של שכרות.

הסתברות התוצאה הקטלנית ממעשיו של הנאשם

20. שיקול זה הינו למעשה שימוש בחזקה העובדתית הנהוגה, לפיה אדם מתכוון לתוצאות הטבעיות של מעשיו, על מנת לבחון כיצד זו מתיישבת עם הטענה בדבר אי-גיבוש יסוד הכוונה על ידי הנאשם בשל מצב של שכרות (**פרשת אבו**

ראס, פסקה 26). מהראיות הנוגעות לאופי מעשיו של הנאשם עולה, כי הסתברות התרחשות התוצאה הקטלנית של מות המנוחה כתוצאה ממעשי הנאשם הינה גבוהה ביותר. לאחר שהצטייד בסכין מטבח גדולה, דקר הנאשם את המנוחה דקירות רבות (מעל עשר) בפלג גופה העליון, בחזה ובגב (ת/26). במהלך האירוע, לא הסתפק הנאשם בשימוש בסכין המטבח, אלא שלף מכיסו גם סכין מתקפלת קטנה יותר, ודקר את המנוחה באמצעות שני סכינים, בו זמנית, תוך שימוש בשתי ידיו (עמ' 11-13). לא זו אף זו, גב' טזרה העידה כי הנאשם המשיך לדקור את המנוחה אף תוך כדי התמוטטותה. אך מובן הוא, כי דקירות מרובות המכוונות לפלג הגוף העליון ולחזה, שבוצעו באופן האמור, ולא חדלו אף תוך כדי התמוטטות הקורבן לרצפה, מקימות את החזקה כי הנאשם התכוון לגרום למותה של המנוחה.

הצהרות הנאשם בעת ביצוע המעשה או בסמוך לו

21. גב' טזרה העידה, כי עם כניסתו לדירה אמר הנאשם למנוחה: "**אני בא להרוג אותך ולהרוג אותי**". אמירה זו מובילה למסקנה שהנאשם קיבל החלטה מודעת לגרום למותה של המנוחה ולאחר מכן להתאבד. למסקנה דומה הגיע בית המשפט העליון בשל אמירה דומה (פרשת **אבלים**, עמ' 192).

עוד העידה גב' טזרה, כי בהמשך האירוע, עת התחננה לפניו לחדול ממעשיו, אמר לה הנאשם: "**אני לא באתי להרוג אותך**". גם מאמירה זו ניתן ללמוד על מודעותו של הנאשם בעת ביצוע המעשים, ויכולתו לאבחן בין מטרתו, הרג המנוחה, לבין תוצאות בהן הוא לא חפץ, כמו גרימת מותה של גב' טזרה.

מהראיות שהוצגו לפנינו עולה אמירה נוספת של הנאשם, שניתנה לאחר האירוע, שעה שהנאשם התעורר מהתרדמה אליה שקע בשל מצבו הבריאותי. פקד העברי העיד, כי לכשנשאל הנאשם על ידי הרופא על אופן פציעתו, השיב שהוא הרג את המנוחה ואף ציין כי המניע לכך היה מעשיה של המנוחה עם גבר אחר (עמ' 201). אמירה זו מתיישבת עם האירועים האחרונים במערכת היחסים שבין הנאשם למנוחה לפני ליל האירוע, עליהם העידו מספר מכרים של השניים, לפיהם הנאשם כעס על המנוחה, כינה אותה "**שרמוטה**", ואף אמר לה שהוא "**יראה לה מה זה**".

מן המקובץ עולה, אפוא, כי השיקולים הרלוונטיים לבחינת התקיימות הגנת השכרות החלקית, הכוללים, מטבע הדברים, גם את בחינת התקיימות חזקת הכוונה בעניינו של הנאשם, מובילים למסקנה הברורה כי הגנה זו לא הוכחה, אף לא ברמת הספק הסביר הנדרש בחוק. הנאשם צפה מראש את אפשרות התרחשות התוצאה הקטלנית ואף חפץ בהתרחשותה.

הדיון לעיל בהתקיימות הגנה השכרות החלקית משלב בחובו את הדיון בגיבוש היסוד הנפשי הנדרש להוכחה בעבירת הרצח (ראו: **פרשת סטקלר**, פסקה 61). ודוק, הדיון למעשה מתמקד באחד משלושת רכיבי היסוד הנפשי של "כוונה תחילה" - רכיב ההחלטה להמית. לעיל קבעתי, כי הנאשם ביצע את מעשיו לאחר שהחליט לגרום למותה של המנוחה. באשר לשני הרכיבים הנוספים המרכיבים את יסוד ה"כוונה תחילה", היינו - רכיב ההכנה ורכיב העדר הקנטור, הרי בשל העובדה שב"כ הנאשם צמצם את גדר המחלוקת בתיק באופן מפורש, כך שזו התמקדה אך ורק בשאלת שלילת היסוד הנפשי על ידי הגנת השכרות החלקית, אינני נדרש לדון בהתקיימות רכיבים אלה, שכן להגנה זו אין כל השלכה לגביהם ואינם חלק מגדר המחלוקת.

אעבור עתה אפוא, לבחון את טענתו הנוספת של ב"כ הנאשם בדבר קיומם של מחדלי חקירה בתיק.

מחדלי חקירה

22. אומר כבר עתה, כי לא מצאתי ממש בטענת ב"כ הנאשם בדבר קיומם של מחדלי חקירה. ב"כ הנאשם טען לפנינו, כי בשל רשלנות המאשימה נמנעה ממנו האפשרות לנהל את הגנת הנאשם באופן ראוי. לטענתו, רשלנות זו באה לידי ביטוי באי ביצוע בדיקת רמת אלוהול בדמו של הנאשם ובתרגום שגוי של דברי הנאשם במהלך חקירתו, אשר הובילו לחקירה בלתי מלאה וממצה של העדים. נטען, כי מחדלים אלה הובילו לכך שלא הוצגה לפני בית המשפט התמונה המלאה ביחס לטענת ההגנה בדבר שכרותו של הנאשם.

בחינת טענת ההגנה בדבר מחדלי חקירה נעשית תוך התמקדות בהשלכה של מחדלים אלה על ניהול הגנת הנאשם, ביחס לכלל הראיות שהוצגו במשפט:

"במקרים שבהם נתגלו מחדלים בחקירת המשטרה, בית המשפט צריך לשאול עצמו האם המחדלים האמורים כה חמורים עד שיש לחשוש כי קופחה הגנתו של הנאשם, כיוון שנתקשה להתמודד כראוי עם חומר הראיות העומד נגדו או להוכיח את גרסתו שלו (ע"פ 173/88 מרדכי אסרף נ' מדינת ישראל, פ"ד מד (1) 792, 785 (השופט גולדברג); ע"פ 5781/01 טארק אעמר נ' מדינת ישראל, פ"ד נח(3) 688, 681 (השופט ג'ובראן); ע"פ 5152/04 שוריק אגרונוב נ' מדינת ישראל (השופט ג'ובראן)). על פי אמת מידה זו, על בית המשפט להכריע מה המשקל שיש לתת למחדל לא רק כשהוא עומד לעצמו, אלא גם בראיית מכלול הראיות (ע"פ 2511/92 נאיל חטיב נ' מדינת ישראל (לא פורסם) (השופט גולדברג))."

(ע"פ 5386/05 בילל אלחורטי נ' מדינת ישראל (18.5.06))

אי-דגימת רמת האלכוהול בדמו של הנאשם:

גם לו הייתה מתבצעת דגימה שכזו, ותוצאותיה היו שרמת האלכוהול בעת ביצוע המעשים הייתה גבוהה, לא הייתה לכך השפעה על הגנתו של הנאשם. זאת, מאחר שיתר השיקולים הרלוונטיים לשאלת התקיימות הגנת השכרות מצביעים על כך שהנאשם גיבש את יסוד הכוונה באופן מובהק. גם ראייה בדבר קיומה של רמת אלכוהול גבוהה בדמו של הנאשם בעת ביצוע המעשים לא הייתה משנה מסקנה זו (ראו: ע"פ 5266/05 זלנצקי נ' **מדינת ישראל** (22.2.2007) פסקות 46 - 47). משכך, לא ניתן לומר כי מחדל זה הוביל לקיפוח הגנת הנאשם.

התרגום הלקוי:

ראשית אציין, כי מחדל זה כלל לא נגרם כתוצאה מרשלנות של רשויות החקירה הפורמליות (חוקרי המשטרה), אלא של גורם מסייע (מתורגמן), שכן לא היה באפשרות חוקרי המשטרה לדעת שהתרגום של דברי הנאשם מטיגריט אינו מדויק. שנית, ב"כ הנאשם ניסה להציג לפנינו את האופן בו מחדל זה קיפח את הגנת הנאשם. לדידו, לו הייתה חקירת הנאשם מתורגמת באופן מדויק, או אז ניתן היה לראות מלכתחילה שהנאשם אמר בחקירתו "הייתי שתוי", ובהתאם לכך ניתן היה לשאול את העדים שאלות בנושא שכרותו. כך למשל, לא נשאלה גב' טזרה, עדת הראייה, שאלות לגבי מאפיינים של שכרות שהפגין הנאשם בעת ביצוע המעשים, וגם מר סימון, שראה את הנאשם חוצה את הכביש ליד ביתה של המנוחה לאחר האירוע וזיהה אותו לפי הליכתו, לא נשאל האם הליכתו הייתה בעלת מאפיינים של אדם שתוי.

אינני מקבל טענות אלו. המסקנה אליה הגעתי ביחס למחדלה של המשטרה באי ביצוע בדיקת רמת אלכוהול בדם חלה מכח קל וחומר גם בעניין זה. משקבעתי כי אף ראייה מדעית המעידה על רמת אלכוהול גבוהה בדמו של הנאשם לא הייתה יכולה לגבור על משקלן הכולל של הראיות המצביעות על קיום רכיב ההחלטה להמית על ידי הנאשם, מובן כי גם שאלות צדדיות בנושא התנהגות הנאשם, לו היו מופנות לעדים, לא היו בעלות נפקות רבה לעניין הגנת הנאשם.

משכך, לא ניתן לומר כי הגנת הנאשם קופחה על ידי המחדלים הנטענים, ויש אפוא לדחות את טענות הנאשם בנדון.

התוצאה

23. מכל המקובץ לעיל עולה, כי לדעתי הנאשם גרם למותה של המנוחה תחילה בדקירות סכין מרובות ואני ממליץ לחבריי להרשיעו בעבירת הרצח לפי סעיף 300(א)(2) לחוק.

עמוד 21

**צבי סגל, שופט בכיר -
אב"ד**

השופט בן-ציון גרינברגר:

אני מסכים.

בן ציון גרינברגר, שופט

השופט ארנון דראל:

אני מסכים.

ארנון דראל, שופט

הוחלט, אפוא, להרשיע את הנאשם כאמור בפסקה 23 להכרעת דינו של כב' האב"ד, השופט הבכיר, צבי סגל.

ניתנה היום, י' אב תשע"ד, 6.8.14, במעמד הנוכחים.

ארנון דראל, שופט

בן ציון גרינברגר,
שופט

צבי סגל, שופט בכיר
[אב"ד]